

Załącznik
do Uchwały Nr XL/337/23
Rady Gminy Dygowo
z dnia 9 marca 2023 roku

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Dygowo
na lata 2023-2028

WPROWADZENIE

Na zagadnienie przemocy domowej można spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastęrcza wielu problemów interpretacyjnych.

Na potrzeby niniejszego Programu, najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 poz. 1249). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Wyróżnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna i przemoc ekonomiczna. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje przemocy

Rodzaje przemocy	Formy zachowań
Przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
Przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie

	się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
Przemoc seksualna	gwałt, molestowanie seksualne, wymuszanie pożycia, obmacywanie, dotykanie intymnych części ciała, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, uwagi i żarty o charakterze seksualnym, przymuszanie do oglądania treści charakterze seksualnym bądź pornograficznym itp.
Przemoc ekonomiczna	polega na celowym niszczeniu własności, pozbawianiu środków lub tworzeniu warunków, gdy trudno jest zaspokoić podstawowe potrzeby min. uniemożliwianiu podjęcia pracy zarobkowej i wymuszanie pracy nieodpłatnej, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczeniu rzeczy, zabieraniu pieniędzy, ograniczanie dostępu do zasobów rodziny, w przypadku wspólnej firmy na nieopłacaniu składek, ubezpieczeń i niewypłacaniu zarobionych pieniędzy, wymaganiu, by sprawozdawać się z każdej wydanej złotówki, pozbawianiu informacji na temat stanu majątku rodziny, zaciąganiu kredytów i pożyczek na wspólne konto, zmuszaniu do spłacania długów, sprzedawaniu rzeczy osobistych bądź wspólnych bez uzgodnienia itp.
Zaniedbanie	Polega na braku zainteresowania potrzebami innej osoby, świadomym ich ignorowaniu, pozbawianiu środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

Dane: www.niebieskalinia.pl/o-zjawisku-przemocy/formy-przemocy

Statystycznie większość osób doznających przemocy w rodzinie stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób dotkniętych przemocą w rodzinie są m.in.: małoletni, osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane dzieciom, zarówno doznającym przemocy w rodzinie, jak i będącym świadkami przemocy.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również przed krzywdzeniem ze strony osób bliskich.

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dygowie zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

1. PODSTAWY PRAWNE

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2021 r., poz. 1249 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2021 r., poz. 2268 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U z 2022r., poz. 1375 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U z 2020r., poz.1359 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2023r., poz.165)

2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Przemoc w rodzinie jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku.

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Badania pokazują, że prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym jest dwukrotnie większe niż w rodzinach, w których problem ten nie występuje.

Ze statystyk policyjnych dotyczących procedury „Niebieskie Karty” wynika, że blisko 70% osób, wobec których interweniują policjanci w związku z przemocą w rodzinie, to osoby, które w chwili gdy krzywdziły swoich bliskich były pod wpływem alkoholu. Z kolei z badań przeprowadzonych przez dr D. Rode (*„Psychologiczne uwarunkowania przemocy w rodzinie” Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2010r.*) na grupie mężczyzn skazanych za znęcanie się nad rodziną (art. 207 kk), wynika, że 18% to osoby, u których zdiagnozowano uzależnienie od alkoholu, a 38% to osoby nadużywające alkoholu. Alkohol zajmuje również pierwsze miejsce wśród czynników ryzyka przemocy w rodzinie w opinii publicznej. 88% respondentów badania przeprowadzonego na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w 2010 wskazało alkohol jako „przyczynę” przemocy w domach (*badanie: „Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie: przemoc w rodzinie z perspektywy dorosłej populacji Polski”. MillwardBrowns SMG/KRC, 2011*)

Biorąc powyższe pod uwagę, należy pamiętać, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym przedstawione informacje mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę tego zjawiska.

3. DIAGNOZA LOKALNA

3.1 CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Dygowo leży w północno-zachodniej części Pomorza Środkowego, w dorzeczu rzeki Parsęty, 12 km od Morza Bałtyckiego i Kołobrzegu. Gmina obejmuje powierzchnię 128,5 km², zamieszkiwaną przez 5295 osób. W strukturze gminy znajdują się z 22 jednostki osadnicze, na które składają się miejscowość Dygowo – będąca siedzibą władz gminy – oraz 17 sołectw: Bardy, Czernin, Dębogard, Gąskowo, Jazy, Kłopotowo, Łykowo, Miechęcino, Piotrowice, Pustary, Skoczów, Stojkowo, Stramniczka, Świelubie, Włóścibórz i Wrzosowo. Najliczniej zamieszkiwanymi sołectwami gminy, poza Dygowem (1588 osób), są: Wrzosowo (706 osób), Czernin (375 osób) i Gąskowo (328 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Stramniczka (51 osób).

Większość instytucji została zlokalizowana w miejscowości Dygowo, która stanowi gminny ośrodek administracyjny, gospodarczy i usługowy z siedzibą Urzędu Gminy. W gminie są trzy szkoły na poziomie szkolnictwa podstawowego. Na terenie gminy znajduje się Bank Spółdzielczy, Posterunek Policji, pięć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, Urząd Pocztowy, dwa Ośrodki Zdrowia, jeden gabinet stomatologiczny, dwa punkty apteczne, 2 parafie rzymskokatolickie z kościołami filialnymi, dwa Domy Pomocy Społecznej.

Na koniec 2022r. gmina Dygowo miała 5295 mieszkańców, w tym 2 676 kobiety, które stanowiły 50,5% ogółu ludności. Sytuację demograficzną gminy kształtuje także liczba urodzeń, zgonów i migracji. Od 2019 roku występuje spadek liczby urodzeń i waha się liczba zgonów. Zauważalnym jest jednak, że na terenie gminy, liczba zgonów jest większa niż liczba urodzeń. Ponadto rośnie liczba migracji.

W Gminie Dygowo bezrobocie w latach pandemii znacznie wzrosło. Dopiero w 2022 roku liczba osób bezrobotnych zaczęła spadać. Świadczą o tym dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu. Dokładne dane dotyczące liczby bezrobotnych obrazuje Tabela 2.

Tabela 2. Zmiany w poziomie bezrobocia w Gminie Dygowo

Wyszczególnienie	Grudzień 2019	Grudzień 2020	Grudzień 2021	Grudzień 2022
Liczba bezrobotnych, w tym:	20	103	94	38
Kobiety	11	52	41	21
Z prawem do zasiłku, w tym:	4	23	15	11
Kobiety	2	16	7	8

Źródło: <https://pupkolobrzeg.finn.pl/bipkod/28914235>

Pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

3.2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE DYGOWO

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do badania, ze względu na fakt, że dotyka najbardziej intymnej sfery życia człowieka. Ofiary przemocy nie zawsze chcą opowiadać o swoich przeżyciach. Czują się winne. W konsekwencji większość przypadków przemocy nadal nie jest ujawniona. Istnieje zatem potrzeba podejmowania kompleksowych działań skierowanych do ofiar przemocy w rodzinie jak również osób stosujących przemoc.

Ponadto przemoc w rodzinie często łączy się z problemem nadużywania alkoholu i występuje również w tzw. „dobrych rodzinach”. Natomiast Skala tego problemu jest trudna do określenia ze względu na "wstydlivość tematu".

Oszacowanie zjawiska przemocy na terenie gminy przeprowadzono poprzez zebranie danych dotyczących procedury „Niebieskiej Karty”.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie wynika, iż liczba rodzin, które zostały objęte działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie od 2020 roku spada.

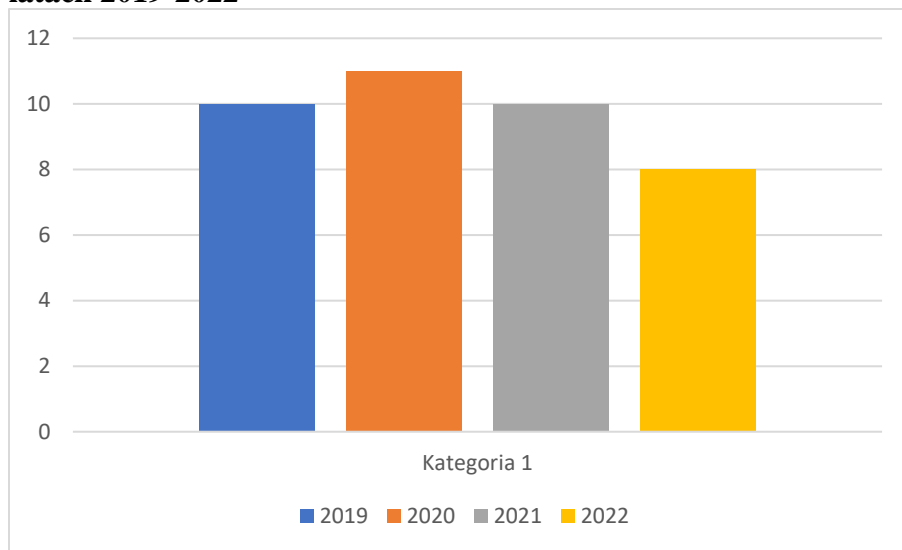
Tabela 3. Informacja na temat działań Zespołu Interdyscyplinarnego

	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin, które zostały objęte działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego	14	20	18	10

Dane: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie.

Natomiast w latach 2019 - 2022 łącznie wszczęto 39 procedur „Niebieskie Karty”, z czego najwięcej – 11 – w roku 2020. Z zestawienia danych w formie wykresu wynika, że od 2020 roku zmniejsza się ilość rodzin, które są objęte procedurą „Niebieskie Karty”.

Wykres 1. Ogólna liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w Gminie Dygowo w latach 2019-2022

Dane: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dygowie

W przedstawionych latach 2019 - 2022 wahała się liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu. Kształtowała się ona w sposób następujący:

Tabela 4. Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu

	2019	2020	2021	2022
Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	2	4	1	0
w tym kobiety	-	-	-	-
w tym mężczyźni	2	4	1	-
w tym nieletni	-	-	-	-

Dane: Posterunek Policji w Dygowie

W analizowanych latach najczęściej procedura jest wszczynana przez funkcjonariuszy Policji przybywających na interwencję - 21, w następnej kolejności przez pracowników jednostek

pomocy społecznej - 13, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie – 4, placówki oświatowe – 1, natomiast służba zdrowia nie wszczęła żadnej procedury „Niebieskie Karty”. Poniżej tabela prezentuje dokładne zestawienie wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” przez poszczególne służby w latach 2019 -2022.

Tabela 5. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez poszczególne służby w latach 2019-2022

Lp.	Nazwa instytucji	2019	2020	2021	2022	Łącznie ilość NK
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie	6	3	4	0	13
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie	0	0	3	1	4
3.	Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu	4	8	3	6	21
4.	Oświata	0	0	0	1	1
5.	Ochrona zdrowia	0	0	0	0	0

Dane: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W omawianych latach 2019 - 2022 odbyło się 18 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i w tym samym okresie odbyło się 169 posiedzeń grup roboczych.

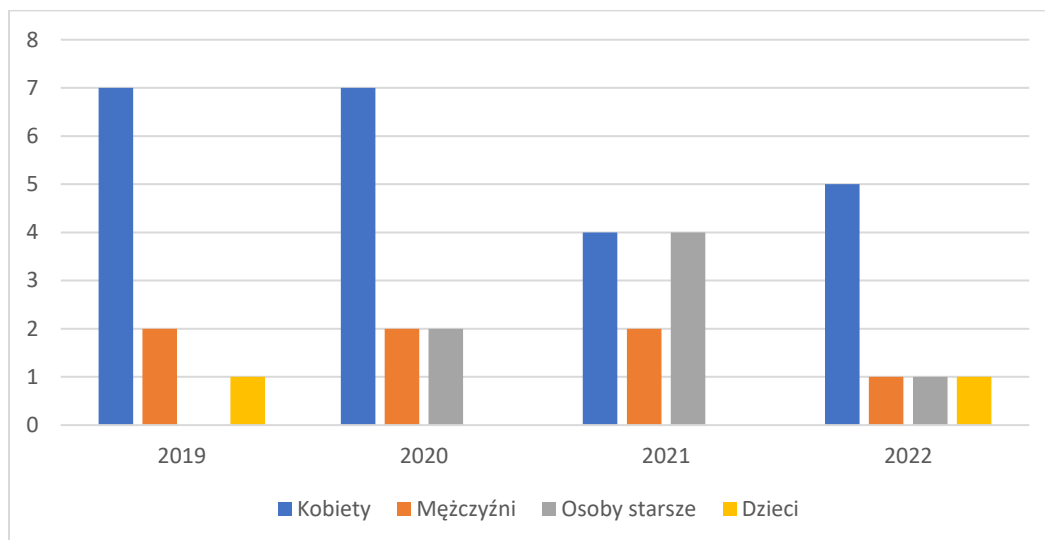
Tabela 6. Liczba posiedzeń grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2022

2019	2020	2021	2022
52	51	38	28

Dane: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Najczęściej występujące formy przemocy w zgłoszonych przypadkach to: przemoc fizyczna, psychiczna, rzadziej przemoc ekonomiczna, seksualna. Z danych Niebieskich Kart wynika, że najczęściej przemoc dotyczyła kobiet, osób starszych, kolejno mężczyzn i dzieci. Należy zauważyć, że dzieci z rodzin gdzie dochodzi do przemocy, nie są wskazywane jako bezpośrednie jej ofiary. Mimo wszystko najczęściej są uczestnikami przemocy domowe i uczestniczą w sytuacjach demoralizujących.

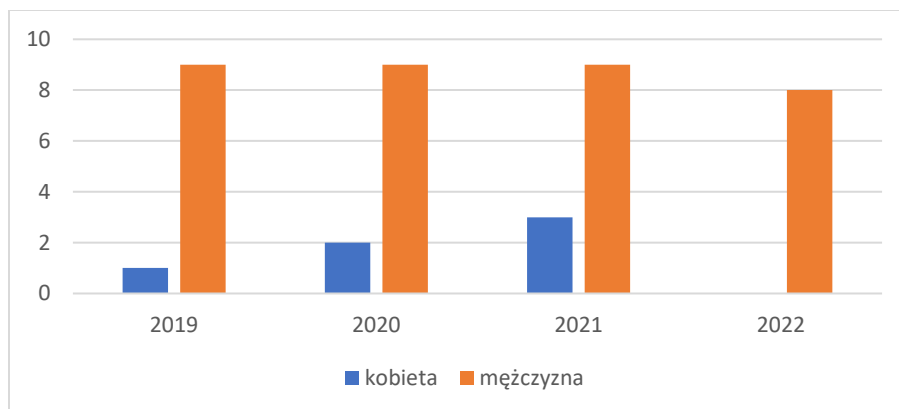
Wykres 2. Struktura osób doświadczających przemocy w rodzinie w latach 2019-2022

Dane: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Dygowie

Ponadto sprawcami przemocy w rodzinie w omawianym okresie 2019 – 2022 najczęściej byli mężczyźni. Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres 3. Sprawcy przemocy w rodzinie.

Dane: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Dygowie

Jeśli chodzi o działania podjęte wobec sprawców przemocy w rodzinie w Gminie to Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dokonywał zgłoszeń do

Prokuratury Rejonowej w Kołobrzegu oraz Sądu Rejonowego w Kołobrzegu. Szczegółowe dane obrazuje poniższa tabela:

Tabela 7. Liczba zgłoszeń o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie.

Rok	Sąd Rejonowy w Kołobrzegu	Prokuratura Rejonowa w Kołobrzegu
2019	2	8
2020	1	1
2021	0	3
2022	0	1

Dane: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Ponadto osoby korzystające ze wsparcia uzyskiwały pomoc w niżej wymienionych formach przez instytucje, które ściśle za sobą współpracują:

1. GOPS: zapewnienie wsparcia terapeuty uzależnień, psychologa, pedagoga z uprawnieniami terapeuty rodzinnego, pracownika socjalnego, motywowanie do podejmowania działań, realizacja projektów socjalnych „Życie bez przemocy”, warsztatów dla dzieci w szkole, informowanie o aplikacji „Twój parasol”, kontakt z rodziną, wnioski o objęcie leczeniem do GKRPA, kierowanie asystenta rodziny, redagowanie wniosków o eksmisję i nakaz opuszczenia mieszkania.
2. Policja: współpraca w zakresie realizacji procedur NK, monitoring sytuacji rodzin, bezpośredni kontakt ze sprawcami przemocy.
3. Oświata – informacje dotyczące sytuacji dzieci, wsparcie dla dzieci.
4. Ochrona zdrowia- informacje o sytuacji zdrowotnej.
5. GKRPA – motywowanie do podjęcia leczenia i zachowania abstynencji, kierowanie do Punktu Konsultacyjnego, kierowanie wniosków do biegłych sądowych o przeprowadzenie badań dotyczących uzależnienia i zalecanych metod leczenia oraz kierowanie wniosków do Sądu o zastosowanie przymusowego leczenia.

Dodatkowo podejmowano działania na rzecz sprawców przemocy tj. informowano o programach korekcyjno-edukacyjnych, pouczano o konsekwencjach wynikających z art. 207KK, przedstawiano możliwość korzystania ze wsparcia specjalistów: terapeuty uzależnień, psychologa,

pedagoga z uprawnieniami terapeuty rodzinnego, umożliwiono uczestnictwo w projekcie socjalnym „Życie bez przemocy”.

3.3. AGRESJA I PRZEMOC W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM

Diagnoza problemów agresji i przemocy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej oraz w domu rodzinnym została dokonana również na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowo-wychowawczych. Pozwoliły one zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne dzieci i uczniów pod kątem występowania tych problemów oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w placówkach działań profilaktycznych i leczniczych oraz koniecznych do podjęcia przedsięwzięciach. W sumie do analizy przedłożono 3 ankiety wypełnione przez pedagogów szkolnych z następujących placówek oświatowo-wychowawczych:

- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Czerninie (118 uczniów – rok szkolny 2021/2022),
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Dygowie (240 uczniów – rok szkolny 2021/2022),
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ignacego Łukasiewicza we Wrzosowie (186 uczniów – rok szkolny 2021/2022).

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące ujawnionych przypadków agresji i przemocy, tak w środowisku przedszkolnym, szkolnym, jak i w domu rodzinnym.

Tabela 8. Agresja i przemoc w szkole i w domu rodzinnym

problem	liczba ujawnionych przypadków	Nie występuje
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów, zażywania narkotyków alkoholu, kradzieże, autoagresja, przypadki wsparcia kuratora sądowego, asystenta rodziny	2	-
przemoc w rodzinie, w tym: wykorzystywanie seksualne, zaniedbanie przez dom, ucieczki z domu	-	X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż zjawisko agresji i przemocy odnotowano w dwóch przypadkach. Warto jednocześnie podkreślić, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym informacje przekazane przez placówki oświatowe w powyższym zakresie mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę tego zjawiska.

Badania służące diagnozowaniu środowiska uczniów pod kątem występowania problemów agresji i przemocy

We wszystkich placówkach przeprowadzane były badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego pod kątem występowania problemu agresji i przemocy. Miały one charakter ankietowy, a także rozmowy z uczniami, rodzicami, obserwacja zachowań uczniów w szkołach. Ankiety dotyczyły m. in. bezpieczeństwa, badania wiedzy uczniów oraz grona pedagogicznego, badanie wiedzy rodziców.

Wyniki przeprowadzonych badań na temat poziomu wiedzy dotyczącej zjawiska agresji i przemocy były satysfakcjonujące zarówno wśród grona pedagogicznego, uczniów i ich rodziców. Wszyscy wykazali dużą wiedzę na temat zjawiska przemocy i agresji. Ankietowani uczniowie w 100% wiedzą do kogo i kiedy zwrócić się o pomoc.

Nie w pełni jednak posiadana wiedza współgra z zastosowaniem jej w praktyce. Zaobserwowano, że duży procent rodziców nie posiada umiejętności rozmów na temat zjawiska agresji i przemocy z własnymi dziećmi.

Pedagodzy prezentują stanowisko, że rodzice w tej kwestii przerzucają ten obowiązek na szkołę.

Uzyskane wyniki badań stały się okazją do intensyfikacji działań profilaktycznych, obejmujących realizację programów profilaktycznego i wychowawczego. Zorganizowano spotkania ze specjalistami, korzystano ze wsparcia przedstawicieli policji, przeprowadzono rozmowy indywidualne z uczniami i ich rodzicami. Prowadzono pogadanki i zajęcia profilaktyczne na temat tolerancji, empatii, asertywności wobec zjawiska agresji i przemocy. Uczono działań zespołowych, dialogu i efektywnej współpracy.

Po analizie badań stwierdzono, że należy kontynuować dotychczasowe działania oraz dodatkowo przeprowadzić badania w celu ustalenia głównego powodu agresji pomiędzy rówieśnikami. Zbadać punkt widzenia na powyższe przez uczniów, rodziców i nauczycieli.

Zajęcia profilaktyczne prowadzone w szkołach z zakresu agresji i przemocy

We wszystkich szkołach systematycznie przeprowadzane są zajęcia profilaktyczne z zakresu agresji i przemocy. Są to głównie pogadanki i spotkania z przedstawicielami np. policji nt. „Cyberprzemoc i inne problemy pojawiające się w grupie”, spotkanie ze specjalistą Zespołu ds. Nieletnich - problem stalkingu, kradzieży tożsamości, nękania, spotkanie z przedstawicielem Sądu Rodzinnego i Nieletnich, na którym przekazano treści profilaktyczne: „Bezpieczny w klasie, bezpieczny w szkole, bezpieczny w domu”.

Dodatkowo organizowano zajęcia uczące radzenia sobie ze stresem, przemocą. - Jak zapobiegać przemocy i agresji oraz odbywały się warsztaty związane z tym problemem. Informowano również dzieci o możliwości skorzystania z Telefonów Zaufania i przedstawiano możliwości uzyskania pomocy na tzw. „gazetkach ściennych”.

Formy pomocy proponowane przez szkoły uczniom i rodzicom dotkniętym problemami agresji i przemocy domowej

Wśród form pomocy szkoły proponują uczniom i rodzicom dotkniętym problemem agresji i przemocy udział w pogadankach, zajęciach profilaktycznych, rozmowy z pedagogiem, psychologiem szkolnym, udział w zajęciach socjoterapeutycznych. Jednakże zdaniem jednej ze szkół najważniejsze są rozmowy, rozmowy, rozmowy bez wydawania poleceń i oceniania.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy

Badane placówki podejmują współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wśród nich są m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Regionalne Pogotowie Kryzysowe przy PCPR w Kołobrzegu, rzecznik Praw Dziecka, Fundacja „Życie –

Rodzina, Wychowanie, Patriotyzm”, Policja, Sąd, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Kołobrzegu.

4. REALIZACJA PROGRAMU

4.1. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców ww. zjawiska. Poniższa tabela zawiera wykaz tego rodzaju podmiotów świadczących wsparcie ludności gminy Dygowo.

Tabela 9. Zasoby wspierające osoby dotknięte przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie	ul. Kolejowa 1, 78-113 Dygowo
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Kolejowa 1, 78-113 Dygowo
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie	ul. Kolejowa 1, 78-113 Dygowo
3.	Punkt Wspierania Rodziny, w tym: 1. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych 2. Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Pl. Wolności 2, 78-113 Dygowo
4.	Placówka Wsparcia Dziennego	Pustary 2A , 78-113 Dygowo
5.	Świetlica wiejska w Czerninie	Czernin 33A, 78-113 Dygowo
6.	Świetlica wiejska w Bardach	Bardy 27, 78-113 Dygowo
7.	Świetlica wiejska w Gąskowie	Gąskowo 13b, 78-113 Dygowo
8.	Świetlica wiejska w Świelubiu	Świelubie 21/4, 78-113 Dygowo
9.	Świetlica wiejska we Wrzosowie	Wrzosowo 39a, 78-114 Wrzosowo
10.	Świetlica wiejska w Dębogardzie	Dębogard 5, 78-113 Dygowo
11.	Świetlica wiejska w Stojowie	Stojkowo 22, 78-113 Dygowo
12.	Świetlica wiejska w Skoczewie	Skoczów 40a, 78-114 Wrzosowo
13.	Świetlica wiejska w Kłopotowie	Kłopotowo 4d, 78-114 Wrzosowo
14.	Świetlica wiejska we Włóściborzu	Włóścibórz 14a, 78-114 Wrzosowo
15.	Świetlica wiejska w Jazach	Jazy 26, 78-114 Wrzosowo

16.	Świetlica wiejska w Dygowie	Ogrodowa 14, 78-113 Dygowo
17.	Świetlica wiejska w Piotrowicach	Piotrowice 23, 78-114 Wrzosowo
18.	Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka	Kolejowa 10D, 78-113 Dygowo
19.	Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu, Komisariat Policji w Dygowie	ul. Kołobrzaska 24, 78-113 Dygowo
20.	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Kołobrzegu	ul. Katedralna 13, 78-100 Kołobrzeg
21.	II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Kołobrzegu	ul. Katedralna 13, 78-100 Kołobrzeg

Dane: Urząd Gminy Dygowo.

4.2. ANALIZA SWOT

Według definicji Analiza **SWOT** to:

STRENGTHS – „**MOCNE STRONY**” – to obszary, gdzie obecne działania i stosowane metody oceniamy jako skuteczne wobec aktualnych i przyszłych potrzeb.

WEAKNESSES – „**SLABE STRONY**” – to obszary występowania słabości w odniesieniu do obecnych i przyszłych potrzeb oraz przeszkód w wykorzystywaniu szans.

OPPORTUNITIES – „**SZANSE**” – obszary, które mogą wspierać nasze przewidywane działania i mają korzystny wpływ na rodzinę.

THREATS – „**ZAGORZENIA**” – to obszary, które będą miały niekorzystny wpływ na rodzinę, na przewidywane działania. To zjawiska negatywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju rodziny, występowanie których jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Analiza **SWOT** w zakresie wspierania rodziny została przygotowana w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dygowie.

Mocne strony

- Prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców.

- Bezpłatny dostęp do specjalistów takich jak: terapeuta uzależnień, psycholog, specjalista ds. przemocy w rodzinie – pedagog, prawnik.
- Dobrze przygotowana, stale rozwijająca się kadra instytucji działających na rzecz rodziny.
- Poparcie działań przez samorząd gminny i dobra współpraca z samorządem.

Słabe strony

- Brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą.
- Brak wypracowanych jednakowych systemów wspomagania działań profilaktycznych.
- Brak prawidłowych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.
- Brak chęci poprawy sytuacji swojej i dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą.
- Niewielka aktywność społeczna mieszkańców.

Szanse

- Możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zajmujących się rodzinami.
- Podnoszenie jakości działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
- Wzmacnianie funkcji rodziny.
- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Zagrożenia

- Nadmierna izolacja spowodowana pandemią.
- Pogłębienie kryzysu funkcji rodziny i osłabienie jej roli w społeczeństwie.
- Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, ubóstwo.
- Stereotypowanie osób korzystających z pomocy społecznej.

4.3. ADRESACI DZIAŁAŃ

Odbiorcami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dygowo na lata 2023-2025 są ofiary i sprawcy przemocy zamieszkali na terenie naszej gminy. Dodatkowo Program przeznaczony jest dla przedstawicieli

instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, władz lokalnych oraz społeczności lokalnej.

4.4. REALIZACJA PROGRAMU

Działania wyznaczone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dygowo na lata 2023-2025 mają charakter ciągły.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki oświatowe.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: placówki służby zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

4.5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zakłada się, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dygowo na lata 2023-2025 mogą być:

- budżet Państwa,
- budżet gminy Dygowo,
- środki celowe funduszy krajowych,
- fundusze Unii Europejskiej,
- inne źródła.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach budżetowych lub zaplanowane w wieloletniej prognozie finansowej.

5. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE SZCZEGÓŁOWE, DZIAŁANIA

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dygowo na lata 2013-2015, jest następujący:

Rozwijanie zintegrowanego systemu działań instytucji, organizacji i osób działających na rzecz rodzin do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów szczegółowych oraz działań.

Cel szczegółowy 1:

Cel szczegółowy 1:

Podjęmowanie i wspieranie działań zmierzających do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

- Rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo – wychowawcze zapewnienie wsparcia asystenta rodziny.
- Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach pomocy.
- Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku poprzez monitoring sytuacji dziecka w rodzinie, w której istnieje podejrzenie występowania przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 2:

Zwiększenie umiejętności diagnozowania przemocy w rodzinie i podejmowanie skutecznych interwencji przez przedstawicieli różnych instytucji.

Działania:

- Organizacja szkoleń, warsztatów dla pracowników instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- Współpraca z podmiotami realizującymi działania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Cel szczegółowy 3:

Prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz agresji rówieśniczej na terenie szkół.

Działania:

1. Zapoznavanie rodziców z dostępnymi formami pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podczas spotkań.
2. Prowadzenie poradnictwa indywidualnego dla rodziców w zakresie wzmacniania kompetencji rodzicielskich, korygowanie postaw wychowawczych, promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.
3. Prowadzenie zajęć dla uczniów w zakresie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.

6. OCENA REALIZACJI PROGRAMU

6.1 Monitoring i ewaluacja

Monitoring Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dygowie corocznie w terminie do dnia 31 marca przedkłada Radzie Gminy w Dygowie sprawozdanie z realizacji Programu

Przedmiotem ewaluacji natomiast będzie ocena skuteczności podejmowanych działań. Do oceny stopnia wdrożenia działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów operacyjnych zostaną wykorzystane poniżej przedstawione wskaźniki monitoringowe:

Wskaźniki do celu szczegółowego 1:

- Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.
- Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego.
- Liczba rodzin objętych pracą socjalną lub monitoringiem z uwagi na podejrzenie występowania przemocy.

Wskaźniki do celu szczegółowego 2:

- Liczba instytucji, które współpracowały ze sobą w ramach pracy na rzecz rodzin, w których występuje podejrzenie występowania pomocy.
- Liczba szkoleń, warsztatów.

Wskaźniki do celu szczegółowego 3:

- liczba spotkań z rodzicami
- liczba rodziców objętych pomocą indywidualną
- liczba przeprowadzonych zajęć dla uczniów
- liczba uczniów uczestniczących w tych zajęciach

6.2. PRZEWIDYWANE EFEKTY

- Otwarcie się osób doznających przemocy, jak i sprawców przemocy, na możliwość korzystania ze wsparcia specjalistycznego.
- Utrwalenie współpracy instytucji i organizacji w działaniach na rzecz rodzin z podejrzeniem występowania przemocy.
- Wzrost świadomości lokalnej społeczności na temat przemocy w rodzinie.
- Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
- Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy.

7. ZAKOŃCZENIE

Realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będzie możliwa tylko przy ścisłej współpracy instytucjonalnej i społecznej. Skuteczność działań w zakresie poprawy bytu rodzin dotkniętych przemocą nie polega wyłącznie na zabezpieczeniu finansowym. Edukacja społeczności na terenie gminy jest szansą na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Skoordynowany system pomocy na poziomie jednostki, rodziny i społecznym jest szansą na ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie. Jednocześnie należy pamiętać, by działania interwencyjne, zapobiegawcze nie skutkowały naznaczeniem niewinnych osób. Ostatecznie dom, rodzina to synonim prywatności i szczególnej rozwagi wymaga decyzja o ingerencji instytucjonalnej

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Rodzaje przemocy

Tabela 2. Zmiany w poziomie bezrobocia w Gminie Dygowo

Tabela 3. Informacja na temat działań Zespołu Interdyscyplinarnego

Tabela 4. Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu

Tabela 5. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez poszczególne służby w latach 2019 - 2022

Tabela 6. Liczba posiedzeń grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2022

Tabela 7. Liczba zgłoszeń o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie

Tabela 8. Agresja i przemoc w szkole i w domu rodzinnym

Tabela 9. Zasoby wspierające osoby dotknięte przemocą w rodzinie w gminie

Wykresy:

Wykres 1. Ogólna liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w Gminie Dygowo w latach 2019-2022

Wykres 2. Struktura osób doświadczających przemocy w rodzinie w latach 2019-2022

Wykres 3. Sprawcy przemocy w rodzinie